

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Фіщука Ігоря Михайловича за темою **«Удосконалення військово-прикладної фізичної підготовки курсантів через оптимізацію змісту вибіркового дисциплін»**, поданої з метою присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Дисертація Фіщука Ігоря Михайловича на тему **«Удосконалення військово-прикладної фізичної підготовки курсантів через оптимізацію змісту вибіркового Дисциплін»** є актуальною завершеною самостійною науковою кваліфікаційною працею, яка має теоретичне та практичне значення та в цілому відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та Наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), й може бути рекомендованою до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Актуальність обраної теми

Сьогодні в Україні існує реальна потреба якісної підготовки майбутніх командирів. Фізичне виховання курсантів вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) України може сприятливо впливати на розвиток їхніх фізичних якостей, рівень фізичної підготовленості та здоров'я і забезпечувати високий рівень професійної підготовленості. Проте науковці (В.О. Левчук, І.Л. Шлямар, 2020; О.М. Лойко, 2020, С.С. Федак, 2021) стверджують, що рівень спеціальної фізичної підготовленості та військово-прикладних рухових навичок курсантів третіх та четвертих курсів не забезпечує їхню готовність до виконання професійних завдань згідно обраної військової спеціальності. Окрім того, вчені (Шевченко О.О., 2019; Ольховий О.М., 2022; Пронтенко В.В., 2022) зазначають, що діючі програми з фізичної підготовки є застарілими та не

відповідають сучасним умовам навчально-бойової та бойової діяльності військовослужбовців Збройних Сил України.

Одним із шляхів удосконалення програми військово-прикладної фізичної підготовки курсантів ВВНЗ є оптимізація змісту вибіркових дисциплін відповідно до вимог обраної спеціальності. Розроблені програми дозволять забезпечити достатній рівень фізичної підготовленості курсантів для виконання ними професійних завдань.

Дисертаційну роботу виконано на підставі плану наукової і науково-технічної діяльності Міністерства оборони України на 2020-2025 рр. за темою науково-дослідної роботи «Удосконалення фізичної підготовки курсантів Сухопутних військ засобами супутнього фізичного тренування», шифр: «Тренування» (номер держреєстрації 0120U102695) та «Удосконалення навчальних програм з фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів» шифр: «Удосконалення - ФП» (номер держреєстрації 0123U102834), що підкреслює його соціальну вагомість.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна

Достовірність отриманих результатів забезпечено оптимальними розмірами вибірок учасників дослідження ($n=390$) на констатувальному етапі дослідження та ($n=193$) на перетворювальному (розподілених на групи по 46-50 осіб у кожній). Достовірність даних забезпечена достатньою тривалістю перетворювального педагогічного експерименту (2 роки), логічною і послідовною побудовою дослідження (реалізованого впродовж 2019–2023 рр. із послідовним розв'язанням завдань дослідження під час кожного із чотирьох етапів).

Дисертантом застосовано адекватні методи математичної обробки, що відповідають поставленій меті та завданням дисертації. Отримані наукові дані та висновки підтверджені результатами коректного статистичного аналізу, що забезпечує їх обґрунтованість і достовірність.

Робота характеризується логічною єдністю. У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, коректно сформульовано його мету та

завдання; вказується зв'язок дисертаційного дослідження з науковими планами, темами; подано об'єкт, предмет, методи (методики та інструменти) дослідження; означено наукову новизну та практичну значущість; наводяться дані про особистий внесок здобувача, апробацію та впровадження отриманих результатів, подано інформацію про публікації, структуру та зміст роботи. У дисертаційному дослідженні розв'язано актуальне науково-прикладне завдання щодо удосконалення організації та змісту фізичної підготовки, яке забезпечує ефективний тренувальний процес курсантів третього та четвертого року навчання ВВНЗ шляхом оптимізації змісту вибіркових дисциплін.

Перший розділ роботи присвячено теоретичному аналізу та узагальненню літературних джерел із досліджуваної проблеми. Визначено перспективи розвитку фізичної підготовки в системі підготовки військових фахівців ВВНЗ Сухопутних військ. З'ясовано чинники, які впливають на процес фізичної підготовки вищих військових навчальних закладів. Установлено особливості організації та проведення форм фізичної підготовки у військових навчальних закладах України, а також у військових навчальних закладах країн – членів Північноатлантичного альянсу. Встановлено особливості організації та проведення фізичної підготовки з урахуванням сучасних бойових дій.

У другому розділі розкрито зміст методів дослідження, обраних для розв'язання поставлених завдань, та обґрунтовано їхню доцільність, подано відомості про контингент досліджуваних, викладено етапи організації дослідження.

В третьому розділі висвітлено результати констатувального експерименту. Тестування курсантів (n=40) третього року навчання проводилось згідно Інструкції з фізичної підготовки у Збройних Силах України. Контрольні тестування проводилися тричі: на початку п'ятого і шостого семестрів, та наприкінці шостого семестру навчання. На другому етапі дослідження проведено аналіз динаміки рівня загальної та спеціальної фізичної підготовленості курсантів четвертого курсу навчання у кількості 50 курсантів. Контрольні тестування проводилися на початку сьомого і восьмого, та

наприкінці восьмого семестру навчання. На третьому етапі дослідження вивчали зміни показників загальної та спеціальної фізичної підготовленості курсантів старших курсів різних військових спеціальностей: «Механізовані підрозділи» (n=76); «Танкові підрозділи» (n=72); «Артилерійські підрозділи» (n=81); та «Інженерні підрозділи» (n=71). Тестування проводили тричі – в кінці п'ятого семестру, в кінці шостого семестру та в кінці сьомого семестру навчання. Встановили показники функціонального стану курсантів вищого військового навчального закладу, проте не виявили рівня показників фізичної підготовленості та функціонального стану, як це передбачено в завданні 3. Визначено засоби фізичної підготовки, які позитивно впливають на професійно важливі фізичні якості курсантів третього та четвертого курсу.

В четвертому розділі висвітлено результати проведених досліджень з метою визначення змісту та організації програм з фізичної підготовки курсантів третього та четвертого курсу навчання ВВНЗ. Для цього запропоновано змінити зміст вибіркового дисциплін. Основною особливістю авторської програми був перерозподіл часу навчальних занять за розділами (темами) фізичної підготовки за семестрами навчання через оптимізацію змісту вибіркового дисциплін професійної освіти. Було проведено перетворювальний експеримент, для цього сформовано 2 контрольні та 2 експериментальні групи. За результатами цього педагогічного експерименту експериментально підтверджено ефективність програм з фізичної підготовки курсантів ВВНЗ, побудованих на основі вибіркової направленості професійної освіти. Розроблені програми сприяли удосконаленню загальної та спеціальної фізичної підготовленості курсантів ($p < 0,05-0,01$).

У п'ятому розділі представлено зіставлення результатів експериментального дослідження з результатами наявних наукових джерел. Виокремлено три групи даних, одержаних під час дисертаційного дослідження. Висновки містять положення, що відповідають поставленим завданням та доповнені перспективами подальших досліджень у зазначеному науковому напрямі.

Основні результати дисертації мають достатній рівень наукової новизни: *уперше* обґрунтовано, розроблено програми з фізичної підготовки курсантів третього та четвертого курсу навчання вищих військових навчальних закладів через оптимізацію змісту вибіркового дисциплін, які дозволяють забезпечити достатній рівень фізичної підготовленості курсантів для виконання професійних завдань; *додовнено* наукові відомості про напрямки удосконалення військово-прикладної фізичної підготовки та функціонального багатоборства в системі професійної освіти вищих військово-навчальних закладів Збройних Сил України; *додовнено* дані щодо структури та організації фізичної підготовки курсантів ВНЗ збройних сил країн-членів НАТО; *набули подальшого розвитку* уявлення про спеціальні фізичні якості та військово-прикладні рухові навички курсантів, які необхідно формувати під час занять з фізичної підготовки для підвищення рівня професійної підготовленості військовослужбовців.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у впровадженні розроблених автором програм з фізичної підготовки курсантів третього та четвертого курсу навчання ВНЗ в навчальний процес через оптимізацію змісту вибіркового дисциплін, і забезпеченні достатнього рівня фізичної підготовленості для виконання ними професійних завдань.

Практичний ефект роботи підтверджено актами впровадження до практики фізичної підготовки військовослужбовців ЗСУ, зокрема Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів (від 26.04.2023 р.); Військового інституту танкових військ, м. Харків (від 02.06.2023 р.); та науково-дослідної роботи за темами «Удосконалення фізичної підготовки курсантів Сухопутних військ засобами супутнього фізичного тренування» (замовник Командувач Сухопутних військ Збройних Сил України, м. Львів, від 17.04.2023 р.) й «Удосконалення навчальних програм з фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів» шифр: «Удосконалення - ФП», (замовник начальник Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів, від 13.05.2023 р.).

Повнота викладення матеріалів у публікаціях положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації

За результатами досліджень опубліковано 9 наукових праць, серед яких 3 публікації у фахових виданнях України, 1 монографія, 1 публікація у журналі, який належить до переліку видань міжнародної наукометричної бази даних Scopus та 4 праці апробаційного характеру. Кількість статей, зарахованих за темою дисертації, відповідає вимогам п.8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», проте зміст авторської програми – серцевини дисертаційного дослідження висвітлений лише в монографії, але не відображений в наукових статтях.

Статті, опубліковані після набрання чинності Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, що зараховані за темою дисертації мають активний ідентифікатор DOI (Digital Object Identifier).

Основні положення дисертаційної роботи оприлюднені на таких наукових конференціях: Міжнародна наукова конференція «Фізична культура, спорт та фізична реабілітація в сучасному суспільстві» (Вінниця, 2021); Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції та перспективи розвитку ФП та спорту ЗСУ правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України» (Київ, 2021); Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України: тези VI Міжнародної науково-практичної конференції» (Київ, 2022); Науково-практична конференція «Сучасні аспекти військово-професійної підготовки військовослужбовців в зимових умовах» (Тисовець, 2023) на засіданнях кафедри фізичного виховання, спеціальної

фізичної підготовки і спорту Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (2020–2023).

Відповідність дисертації вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Фіщука Ігоря Михайловича за темою «Удосконалення військово-прикладної фізичної підготовки курсантів через оптимізацію змісту вибіркового дисциплін» (наукові керівники – доктор педагогічних наук, професор Завидівська Наталія Назарівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент Федак Сергій Сергійович), є закінченою науковою роботою, яка містить нове вирішення науково-прикладного завдання щодо удосконалення організації та змісту фізичної підготовки, яке забезпечує ефективний тренувальний процес курсантів третього та четвертого курсу навчання вищих військових навчальних закладів через оптимізацію змісту вибіркового дисциплін. За оформленням і структурою (анотації, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел, додатки) дисертаційна робота здебільшого відповідає основним вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії (разом із тим нумерація сторінок, оформлення окремих таблиць, наприклад 4.2 та 4.3, не відповідає вимогам; половина термінів з переліку умовних скорочень ні разу не зустрічається в тексті дисертації).

Публічна презентація дисертації Фіщука І.М. відбулася 08.02.2024 р. на кафедрі теорії і методики фізичної культури Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, протокол № 12.

ВИСНОВОК. Розглянувши дисертацію Фіщука Ігоря Михайловича за темою «Удосконалення військово-прикладної фізичної підготовки курсантів через оптимізацію змісту вибіркового дисциплін», наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок автора у наукових публікаціях, опублікованих із співавторами, а також за результатами публічної презентації, вважаємо, що робота є актуальною завершеною самостійною науковою кваліфікаційною працею, яка має теоретичне та практичне значення та в цілому відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня

2022 р. « Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та Наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), та може бути рекомендована до офіційного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуюча

Завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури

доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор **І.Р. Боднар**

12.02.2024р.

Боднар І.Р.
Засвідчую:
[Signature]